בין דיינות ומת

←קסבר רבי יוסי שריטה וגדידה אחת היא. דתרוייהו בין ביד בין בכלי וכתיב בגדידה "למת: לא תתגודדו ולא תשימו קרחה וגו': המשרט בכלי חייב. הא ודאי פשיטא לכולי עלמא דעיקר גדידה משמע בכלי ועיקר שריטה משמע ביד וקאמר שמואל המשרט בכלי על המת חייב ולא קאמר המגדד בכלי לאשמועינן דשם שריטה שייך בכלי, והעושה חבורה בעצמו בכלי על המת חייב שני לאוין משום משרט ומשום מגדד ,דגדידה ושריטה אחת היא דתרווייהו בין ביד בין בכלי: מיתיבי גדידה ושריטה אחת היא. כלומר בין שריטה בין גדידה ענין חבורה הם ושניהם על מת אלא הורה אור שריטה ביה,גדידה בכלי,וקשיא לשמואל ←דלאמר תרוייהו בין ביד בין בכלי דמדקאמר המשרט בכלי ולא קאמר המגדד בכלי מכלל דשריטה שייכא (כלומר ענין חבורה כו') בכלי כגדידה: על המת בין ביד בין בכלי חייב. דשריטה וגדידה כתיב דתרווייהו אסרינהו רחמנא: על עבודת כוכבים. דיש עבודת כוכבים שעובדין אותה בכך שעושין בבשרם חבורות ופצעות: ביד חייב. דדרך עבודתה בכך ואפי' עבודת כוכבים שאין עבודתה בכך חייב דעבודה גמורה היא ביד: והא איפכא כתיב. דבכלי דרך עבודה הוא לעבודת כוכבים דכתיב ויתגודדו כמשפטם עשו גדידה כדרך שהיו רגילין לעשות בחרבות וברנחים אלמא דרך עבודה בכלי: בי פירקי דרישא. מקום הפרקים שמתחברים שם פירקי העלמות והיינו בצדעים. פרק יוגט"ר: בי פירקי דדיקנא. פרק ראשון של זקן היינו תחת האוזן מקום שלחי התחתון יוצא משם ושם נקרא פאה בחודו של לחי שבולט לחוץ ושתי השבולת שבסנטר מקום חבור שני הלחיים יש עלם קטן שנחבר הלחיים יחד שמכאן ומכאן,נקרא פאה שכל אחד מהן לסוף הלחי הרי שתים מכאן ושתים מכאן ואחת מלמטה הוא השיעור שבין ב' השבולת שבסנטר ופרק הוא בפני עצמו: ופאת זקנם לא יגלחו. בכ' הניא כתיב ולא תשחית את פאת זקנך בכהנים כתיב וילפינלהו בג"ש האי מהאי דפאה פאה והכי אמרי' בהדיא בפרק קמא דקדושין (דף לה:) ג"ש דפאה פאה להכי הוא דאתא דהניא לא יגלחו כו': ת"ל לא תשחית. ומספרים אינן משחיתים שאין חותכין שיער בגלד עיקר כתער: גילוח שיש בו השחתה. דרך נגלח בו ומשחית והיינו תער אבל הלימני משחית ואין דרך נגלח בו ומספרים מגלחין ואין משחיתים: אי גמיר גזירה שוה. ההיא גזירה שוה דפאה פאה קאמר ובמסכת קדושין היא (שם): מספרים מנא ליה. דמותר לגלח בהם דלא קאסרי אלא מלקט ורהיטני שיש בהן השחתה: גילוח עבדי. השחתתן עושה גילוח כלומר גילוח מיקרי דדרך נגלח בהן: מתני' כתובת קעקע. כותב תחלה על בשרו בסם או בסיקרא ואח"כ מקעקע הבשר במחט או בסכין ונכנס הצבע בין העור לבשר ונראה בו כל הימים קעקע פויינטוורי"ר ואסור לכתוב שום כתיבה בעולם על בשרו בענין זה שכך גזירת הכתוב: את השם. מפרש בגמרא דשם עבודת כוכבים קאמר: גמ' עד שיכתוב אני ה' ממש. על תיבות הללו "אני ה'" אתה מחייבו משום כתובת קעקע: וכתובת קעקע לא תתנו בכם. שום כתובת קעקע לא "יעשו לפני שאני ה' והאסורין אתם לכתוב שם אחר על בשרכם אלמא עיקר חיובא משום שם עבודת כוכבים הוא ומיהו אסור לכתוב שום כתיבה בעולם אפי' לר"ש,אלא דחיוב מלקות ליכא: אפר מקלה. דוקא קאמר לפי שקשה היא ומקעקעת מקום המכה והרושם נראה שם אחר זמן אבל עפר בעלמא לא: שפוד. בפ' אין נדרין(ביצה דף כח:)(ו)שפוד שצלו בו בשר אסור לטלטלו א"ר מלכיו א"ר אדא ושומטו ומניחו בקרן זוית והיינו שמעתתא דעילויה מילתא דאמורא אמרה: שפחות. משנה היא בפ' אע"פ (כתובות דף נט:) ר' אליעזר אומר אפי' הכניסה לו מאה וכו' אמר רב מלכיו א"ר אדא (ז) הלכה כרבי אליעזר (שם סא:) והיינו משנה דלמתני' קאי ולא קאמר מילתא בלפי נפשה: גומות. (ח) *בנדה בבא סימן (דף נב.) ר' חלבו אמר רב הונא שתי שערות שאמרו צריך שיהא בעיקרן גומות רב מלכיו אמר רב אדא בר אהבה גומות אע"פ שאין בו שערות: בלורית. בפרק אין מעמידין בע"ז (דף כט.) ת"ר עובד כוכבים המסתפר מישראל כו' וכמה אמר רב מלכיו אמר רב אדא (ט) שלש אצבעות לכל רוח והיינו מתניתא: אפר מקלה. הכא (י) ושמעתא היא דלאו אמתני' קאי אלא מילתא באנפי נפשה קאמר אסור לו לאדם כו': גבינה. נמי באין מעמידין דקתני במשנה וגבינות בית אונייקי ובעי בגמרא מ"ט אמר רב מלכיא אמר רב אדא (כ) מפני שמחליקין כו' והיינו משנה דלמתני' קאי: מתני' ומתניתא. רב פפא אסימנא דרב מלכיו קאי לגרועי מיניה שפחות דכולהו מתני' רב מלכיא אמרינהו כלומר משנה דשפחות דאוקמה כרב מלכיו רב מלכיא אמרה ומתניתא דקאמר לאו דוקא אלא דבסימנא דרב מלכיו ליכא מתני' ושמעתא רב מלכיו ומה שנשאר מן השמעתות בסימנו של רב מלכיו דהיינו שפוד וגומות רב מלכיו אמרינהו והיינו דקאמר איכא בינייהו שפחות ולא קאמר שפחות ואפר מקלה אלא שפחות גרידא מגרעינן ודרב מלכיו כדקאי קאי: מתניתא מלכתא. משניות ובריתות עיקר הן והיינו סימן מי ששמו דומה לנקבה מוקמינן כולהו מתנייתא דהוו נמי לשון נקבה אליביה והיינו רב מלכיא ששמו דומה לנקבה ומשמעותו של שם נמי משמע לשון מלכות והיינו משניות ובריתות שהן עיקר ולא שמעתות ואית דמפרש איכא בינייהו שפחות (ל) ומקלה משמע שפחות ושכנגדה כך לשון ח"ה: ריבדא. מכה: כוסילתא. כלי שמכה בו בלע"ז פליימא: מתני' היה לובש כלאים. אחד מן השוק ולא נזיר:

יש

←קסבר רבי יוסי שריטה וגדידה אחת היא (ודאי) (ותרוייהו בין ביד בין בכלי) וכתיב התם "למת". אמר שמואל המשרט בכלי חייב מיתיבי שריטה וגדידה אחת היא אלא ששריטה ביד וגדידה בכלי הוא ←דאמר כרבי יוסי. תני תנא קמיה *דרבי יוחנן על מת בין ביד בין בכלי חייב. על עבודת כוכבים ביד חייב בכלי פטור והא איפכא "כתיב "ויתגודדו כמשפטם בחרבות וברמחים אלא אימא ביד פטור בכלי חייב ואפילו וחייב על הראש: מחוי רב ששת בין פירקי (א) דרישא: ועל הזקן שתים מכאן ושתים מכאן ואחת מלמטה: מחוי רב ששת בין פירקי (ב) דדיקנא: רבי אליעזר אומר אם נטלן וכו': קסבר הד לאו הוא: ואינו חייב עד שיטלנו בתער: ת"ר "ופאת זקנם לא יגלחו" יכול אפי' גלחו במספרים יהא חייב ת"ל "לא תשחית, אי לא תשחית יכול אם לקטו במלקט ורהיטני יהא חייב? תלמוד לומר "לא יגלחו" הא כיצד גילוח שיש בו השחתה הוי אומר זה תער: רבי אליעזר אומר אפילו לקטו במלקט ורהיטני (יהא) חייב: מה נפשך אי גמיר גזירה שוה "ליבעי תער, אי לא גמיר ג"ש מספרים נמי [לא]? לעולם גמיר ג"ש וקסבר הני נמי גילוח עבדי: **מתני'** הכותב כתובת קעקע "כתב ולא קעקע קעקע ולא כתב אינו חייב עד שיכתוב ויקעקע *בידו ובכחול ובכל דבר שהוא רושם ר"ש בן יהודה משום ר' שמעון אומר אינו חייב עד שיכתוב שם *את השם שנאמר "וכתובת קעקע לא תתנו בכם אני ה': **גמ'** אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי עד דיכתוב (ג) אני ה' "ממש? אמר ליה לא, כדתני בר קפרא אינו חייב עד שיכתוב שם עבודת כוכבים שנאמר וכתובת קעקע לא תתנו בכם אני ה' ולא אחר: אמר רב מלכיא אמר רב אדא בר אהבה אסור לו לאדם שיתן אפר מקלה על גבי מכתו מפני שנראית ככתובת קעקע *אמר רב (ד) *~~נחמן בריה דרב איקא~~: שפוד שפחות וגומות רב מלכיו, בלורית אפר מקלה, וגבינה רב מלכיא רב פפא אמר מתניתין ומתניתא רב מלכיא שמעתתא רב מלכיו וסימניך מתניתא מלכתא, מאי בינייהו? איכא בינייהו "שפחות" רב ביבי בר אביי קפיד אפי' אריבדא דכוסילתא רב אשי אמר "כל מקום שיש שם מכה, מכתו (ה) מוכיח עליו: **מתני'** נזיר שהיה *שותה יין כל היום אין חייב אלא אחת, אמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת. "היה מטמא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תטמא אל תטמא והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת. "היה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תגלח אל תגלח והוא מגלח חייב על כל אחת ואחת: "היה לובש בכלאים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תלבש אל תלבש והוא פושט ולובש חייב על כל אחת ואחת

יש

על עבודת כוכבים ביד חייב. פי' הקונטרס חייב מיתה (מ) בכדרכה ולקי שלא כדרכה מלא תעבדם יתירא בכלי פטור דלאו בכלל עבודה דלאו (חייב) אלא ביד:

רב אשי אומר מכתו מוכחת עליו. וכן הלכה:

עין משפט
נר מצוה

צח א מיי' פי"ב מהלכות ע"ז הלכה יא סמג לאוין פא טוש"ע יו"ד סי' קפ ס"א:
צט ב טוש"ע שם ס"ג:
ק ג מיי' פ"ה מהלכות טירות הלכה י סמג לאוין רכ:
קא ד מיי' שם הל' טז ופ"ג מהל' אבל הל' ד סמג שם וסי' רלד:
קב ה מיי' פ"ה מהל' נזירות הל' ג סמג לאוין רכ:
קג ו מיי' פ"י מהלכות כלאים הל' ל סמג לאוין רפג:

מסורת
הש"ס

[גי' רי"ף ולא"ש דרב נחמן]

קדושין לה: נזיר מ: נח:

[נ"ל בדיו]

[גמ' כ"י ל"ג את]

ע"ז כט. ביצה כח: כתובות סא: נדה נב.

קדושין טו: חולין פב: נזיר מב.

בס"י תעשו לפי כו'

רש"א שמעתתא היא לענין שתי שערות [אפילו בגומא אחת] במס' נדה כו': בלורית כו'

הגהות הב"ח

(א) גמ' בין פירקי דרישא: (ב) שם בין פירקי דדיקנא: (ג) שם בריה דרבא לרב אשי עד דיכתוב. נ"ב פי' היה שואלו אם כן הוא פי' המשנה: (ד) שם אמר רב חיננא בריה דרב איקא שפוד: (ה) שם מכתו מוכחת עליו: (ו) רש"י ד"ה שפוד בפרק אין נדרין אמר שמואל שפוד שצלו וכו' א"ר אדא בר אהבה שומטו: (ז) ד"ה שפחות וכו' א"ר אדא בר אהבה הלכה כר"א: (ח) ד"ה גומות שמעתתא היא בפ' בא סימן לענין מיאון אמר ר' מלכיו אמר ר' אדא בר אהבה גומות אע"פ שאין שם שתי שערות גדולה היא ואינה ממאנת דאין גומא אא"כ היה בה שער ונשרו הס"ד: (ט) ד"ה בלורית וכו' א"ר אדא בר אהבה שלש: (י) ד"ה אפר וכו' שמעתתא כצ"ל ותות ו' נמחק: (כ) ד"ה גבינה וכו' אמר ר' אדא בר אהבה מפני: (ל) ד"ה מתניתא מלכתא וכו' שפחות ואפר מקלה דמשמע: (מ) תוס' ד"ה על וכו' חייב מיתה אף שלא כדרכה ולקי:

נושא
איסור תגלחת זקן
הוא בתער

נושא
כתובת קעקע

נושא/מבנה
ב' נדות אם מותר לשים אפר מקלה על גבי מכתו מפני חשש שנראה ככתובת קעקע

[בכל המקומות איתא ר' חנינא]

מבנה (בתוך הסוגיא)
ב' נדות על חלוקת קושיה על שם הלכות מי אמר את מה
(ר' מלכיא - ר' מלכיו)

מבנה

סדרה של עבירות שחייב עליהן רק אחת אבל אם התרו בו התראות רבות חייב על כל אחת ואחת

ה-ג
הלכות הראשונות קשורות לנזיר
ד - שייך לכל אדם

*סוגריים [שם נלוק] כי' לקח ... מילות החלוקות בדעין אפר מקלה ... ר' חנינא

ר' מלכיו	ר' מלכיא
1. שפוד	1. בלורית
2. שפחות	2. אפר מקלה
3. גומות	3. גבינה

ר' פפא

ר' מלכיו	ר' מלכיא
1. שפוד	1. בלורית
	2. אפר מקלה (אדם דהוא שמעתתא)
3. גומות	3. גבינה
	4. שפחות

*ג' נ' ג' ר' מלכיא